

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

(Pr.) Vitt.
So.

BJÖRNEBORGAREN

AF

L. O. ÅBERG

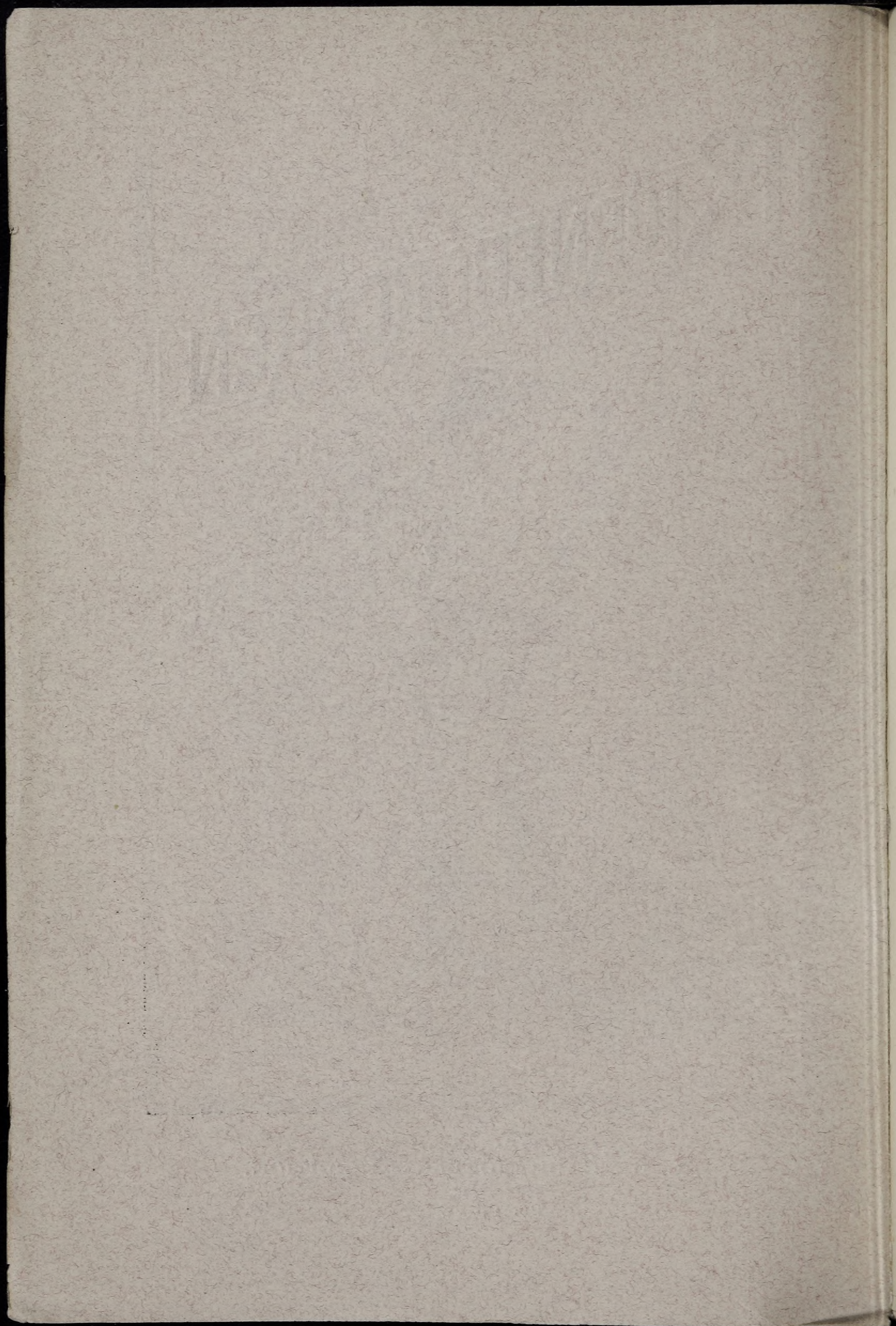
W. MEYER

STOCKHOLM,
NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION.

Pris: 50 öre.

1883

BIBLIOTHECA
ACADEMIE
CAROLINE

BJÖRNEBORGAREN

BERÄTTELSE

AF

J. O. ÅBERG

STOCKHOLM

NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION

BJÖRNBERG CARÉN

BEVÄTTISE

17

J. O. ÅBERG

18

Stockholm,
tryckt hos A. L. Normans Boktryckeri-Aktiebolag, 1883.

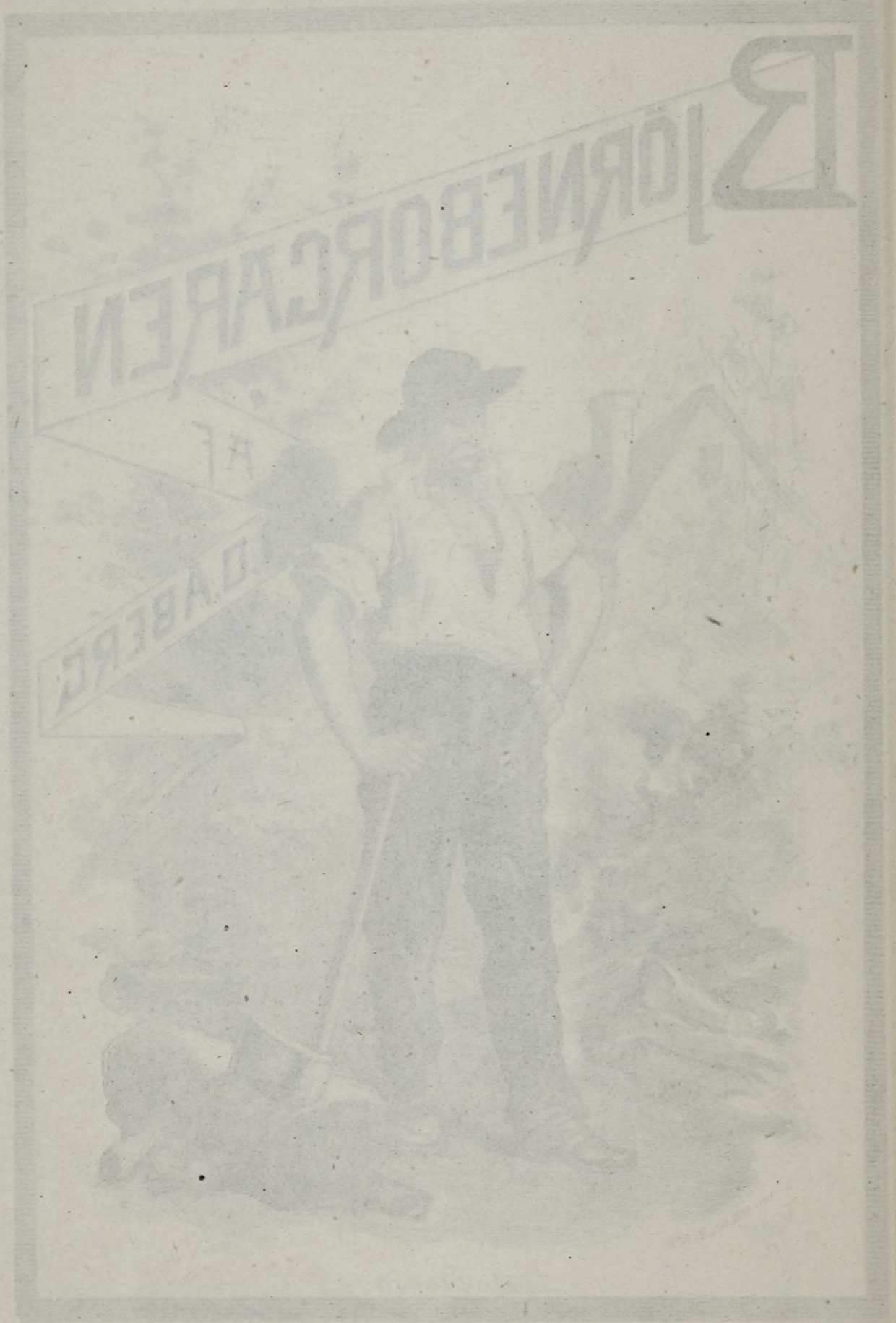
BJÖRNEBORGAREN

AF

I. O. ÅBERG

W. MEYER-XX

I.

Vi föra läsaren utan uppehåll och långa företal till ett både till sitt yttre och inre snyggt soldattorp, beläget ungefär en half mil söder om den lilla staden Björneborg. Detta torp, omgifvet af lummiga träd, ty det låg straxt i brynet af en skog, förbi hvilken landsvägen till den ofvan nämnde staden gick, ett fridfullt hemvist för den af åren och mödorna trötte, beboddes vid tiden för denna lilla berättelse af korporal Rask, som med heder bevistat Gustaf den tredjes fälttåg mot Ryssland. Korporalen var visserligen gammal, hvad åren vidkom, men icke till sitt sinnelag. Många vintrar och somrar hade han sett; många olyckor hade drabbat honom. Anjalaförbundet, till hvilket han, såväl som flertalet af hans kamrater, var den störste fiende, var i hans ögon den största olyckan. Men ingenting hade förmått att böja hans ovanligt stora och muskulösa gestalt; ingenting hade kunnat fördunkla glöden i hans mörkbruna ögon, hvilka enligt mångas utsago, »ännu blixtrade lika skarpt som i de ungdomliga fejderna»; ingenting hade förmått att krossa hans själ, lika enkel och flärdfri som ett barns.

Vid det tillfälle, då vi göra bekantskap med veteranen, finna vi honom ute på vedbacken, sysselsatt med att hugga ved. En stor slokig hatt betäckte hans krithvita lockar. De muskelstarka armarne voro obetäckta och ett par korta benkläder, hvilka icke voro så alldeles hela nedtill, läto benen här och der synas. På fötterna hade korporalen ett par grofva skor, fastknutna med läderremmar, som lågo i kors öfver vristen.

»Det var knäfveln hvad Johan dröjer länge ute», mumlade den gamle och aftorkade den svettiga pan-

nan, »jag börjar tro att någon olycka träffat honom. Det sägs, att kosackerne, de fulingarne, varit synliga vid herregården i går qväll, men blifvit skrämnda, då baronen i spetsen för sitt husfolk satte sig till motvärn. Anamma och regera», mumlade han och vred de hvita mustascherna så att spetsarne till slut liknade ett par sylar, »anfäkta ett sådant slarf att inte skicka bud på mig när det blef fråga om en lek med de der odjuren, som husera här värre än en skock onda andar, Det ska' baronen ha sig ett mustigt ord för, och det så sannt jag heter Rask. Hm, hm», fortfor han och lade in en ny buss i den gamlas ställe, »skulle allt fägna mitt gamla sinne att få vara med om en dust. Det var så fördömdt länge se'n jag lukade krutrök, att jag snart glömt hur det kännes. Men Johan, den slarfvige pojken, har väl som vanligt smugit sig fram till herregården för att få se en skymt af fröken Emilia. Sakramenskade pojke, som inte kan höra när jag så många gånger har sagt honom, att det inte går an för en fattig soldatpojke att se på en rik fröken. Men, hon ser så innerligt god ut», fortfor den gamle och strök med handen öfver hakan, »och jag tycker allt, att hennes vackra ögon äro blidare när hon ser på min pojke. Johan är också en präktig pojke», utbrast han med en viss inre stolthet och rätade upp sin väldiga gestalt, »och det är inte underligt om den fina fröken har ett litet behag till honom. Men hvad ska' väl baronen säga, om han får nys om detta? Puh, jag börjar redan svettas när jag tänker på allt det ovett, som då ska' hagla öfver oss, men», fortfor Rask och lyfte den väldiga knutna handen mot det håll, herregården var belägen, »det är inte värdt att han är för stormodig, för då begagnar jag denna, och jag ska' visa honom hur det gick till i tredje Gustafs tider. Jag tål inget öfversitteri; jag vill ha fred med alla människor, men om jag blir retad, då... då...»

Korporalen talade icke ut meningen, utan sänkte i stället hufvudet mot bröstet och tycktes ifrigt öfvertänka något.

Solen närmade sig småningom vester. En stund

kastade hon sitt purpurskimmer öfver jorden. Skenet aftog minut efter minut och slutligen försvann dagens strålände öga bakom de mörka skogstopparne. Skymningen inbröt allt mera, men ännu stod den gamle korporalen qvar på vedbacken. Några gånger upplyfte han det vackra hufvudet och kastade spanande blickar omkring sig, derpå lät han det åter sjunka ned i sin fordna ställning.

»Besynnerligt, högst besynnerligt», mumlade han slutligen för sig sjelf, satte yxan ifrån sig och tog sjelf plats på huggkubben, »i dag kommer jag just att tänka på Johan och de fordna händelser, som fastknyta sig vid honom. Hvarje menniska har ända hit tills trott och tror ännu att pojken är min son. Huru olik mig är han likväl inte! Om baronen visste så pass mycket som jag vet, så är det säkert att han inte skulle se pojken så öfver axeln som han nu gör. Och hans namn? Ja, det förtiger jag af det enkla skälet att jag inte känner det. Jag hörde en gång baronen beskärma sig öfver, att han egde en brorson, som genom en besynnerlig händelse kommit bort, men inte yppade jag någonting, ehuru jag nog kände på mig, att det inte var just så helt med den saken. Baronens talade äfven då om att den förlorade brorsonen skulle haft ett födslomärke på bröstet, men hur det märket var till påseende, det fick jag aldrig veta. Lika godt då», utbrast korporalen i det han slängde yxan öfver ena skuldran och närmade sig huset, »jag bryr mig alls inte om, om baronens förlorade brorson har födslomärken öfver hela kroppen! Hvad har jag för godt deraf? Sura miner, bara sura miner när den högmådige krabaten kommer hit. Men jag tål inte det der mera, det är jag inte rädd för att säga honom midt upp i synen, när vi nästa gång träffas. Och om han vill Johan något ondt, så råder jag honom till att inte sticka näsan inom min dörr, rätt så baron han är. Torpet har jag till döddagar af svenska kronan, och jag ville gerna se hvilken baron, som skulle kunna ta det ifrån mig, vore han än tio gånger styfvare i nacken än den der på herregården. Huru öfvermodigt hotade han mig inte för ett par da'r sedan!» fortfor

den gamle med stigande hetta och närmade sig långsamt den på glänt stående dörren. »Han hotade till och med att göra så mycket, att jag skulle bli bortkörd, om pojken min flere gånger vågade sticka näsan inom herregårdsgrinden. Bomber och spruckna granater», röt den gamle och slungade i vredesmod den skarpa yxan i en trädstam med den fart, att hon med ett hvinande läte blef sittande der. »Ska' jag tåla det der af en, som aldrig i sin lifstid, det vill säga hela femtio år, luktat krutrök eller hört hvilket läte en kula har när hon dansar förbi öronen; jag, som varit med om så många strider! Nej, vid alla kanoner i kungliga svenska och finska armén, jag tål det inte en enda dag längre. Och om nu fröken Emilia verkligen fattat tycke för Johan, som inte har ett enda bonddrag i sitt ärliga och öppna ansigte, kan jag rå därför? Jag kan så tusan heller! Tvertom har jag varit den, som många gånger sökt att utlösa honom ur fångenskapen med både goda, förnuftiga ord, och allvarsamma föreställningar, men det har inte hjälpt. Nå, nå, är det så att fröken verkligen tycker om min pojke, då vill jag som en god krigsman stå vid hans sida, och fastän jag inte är så van vid den bataljen, så håller jag ändå ut i det längstå. Jag har lust att göra en liten tripp bort till Bro och spionera på gungstig herrn och fröken, ty ingen känner hvar haren har sin gång. Det var ett förbaskadt bra påhitt och jag vill genast sätta mitt beslut i verket.»

Med dessa ord lösryckte korporalen yxan, slängde den på axeln och gick med skyndsamma steg mot kojan. Hans utseende var allvarligt och ofta kastade han hotande blickar bort till herregården, hvars röda tak syntes öfver den del af skogen, der träden icke voro så stora.

»Jag vill genast gå», fortfor han och satte ena foten på tröskeln. »Jag erfar en besynnerlig känsla i qväll. Det är alldeles som om något ovanligt afgörande skulle inträffa. Så klädd som nu duger det likväl inte att träda fram för den stolte baronen», utbrast han och kastade en pröfvande blick på sina benkläder,

»min gamla uniform ska' på i dag och sedan bär det i väg.»

Många minuter gingo icke till ända förrän den gamle korporalen ånyo stod i dörren. Hans yttre var då alldeles förändradt. Ett högtidligt allvar tronade på hans panna, som till hälften betäcktes af björneborgshatten med den svajande plymen uti, ögonen blickade allvarligt och forskande rakt fram och hans väldiga gestalt, prydd af björneborgska regementets enkla uniform, tycktes hafva blifvit högre på de få minuter han varit inne i stugan.

»Svår batalj blir det», mumlade han och strök sig öfver skägget, »men gamle Rask har lärt sig att aldrig fly. Förr blir han på platsen.»

I det den gamle för sig sjelf uttalade dessa ord, låste han omsorgsfullt igen dörren och var just i begrepp att vika in på den smala skogsväg, som ledde fram till Bro herregård, då han med ens tvärstannade.

Från det hållet der Bro var beläget hördes i början svagt, men derefter allt starkare, dånet af muskötsalfvor.

»Hör jag inte galet, kanske», mumlade Rask och lyssnade uppmärksamt, »jag hör skott, men hvem skulle vara der nu? Hm, hm! Ah, der har jag det igen», skrek han till, då hans öron nu tydligare förnummo samma dån. »Jo, man slåss der borta. Ha, nu måste jag skynda, men först måste jag ha bössan med mig!»

Den gamle rusade in i stugan och det dröjde icke länge förrän han kom tillbaka, medhafvande den långa muskötten, hvilken han tryckte till sitt bröst lika troget som en ung brud.

»Det vore väl tusan om jag inte nu skulle få vara med i dusten», mumlade han och började att springa så fort hans krafter det tilläto. »Gifve Gud att striden inte vore slut när jag hinner fram!»

II.

Ett par timmar före vårt besök hos gamle Rask tilldrogo sig andra händelser i den vidsträckta trädgård, som omgaf Bro herregård på alla sidor. På en gräsbänk under ett lummigt träd, i hvars skugga den vandrare, som det förunnades att inträda i den med all omsorg vårdade anläggningen, kunde njuta svalka, suto ofvannämnde eftermiddag baron Konrad B. och hans sjuttonåriga dotter, den blomstrande Emilia. Med den fina käppen, som slutade med en massiv guld-krycka, också ett bevis på rikedom, liksom på högmod och armod, ritade den fentioårige anborne baronen de mest bizarra figurer i den fina sand, hvarmed gången var beströdd, allt under det han med korta uppehåll kastade allvarsamma blickar på dottren, som dervid ofta skiftade färg. Emilia B. var ingen skönhet, långt derifrån, men hela hennes fint bildade, ovala ansigte, uttryckte så mycken godhet, att man genast vid hennes åsyn, kände sig oemotståndligt dragen till henne. En enkel klädning dolde de mest utbildade former och den lilla halmhatten tycktes med möda kunna fångsla den rikedom af lockar, som svallade öfver skuldror och barm. Emilia var af naturen ett gladt barn som mest af allt älskade naturen och de scener, som deri upprullas, men i dag hade ett sorgbundet leende tagit sin boning kring den fint bildade munnen. Orsaken dertill få vi genast veta.

»Således nekar du ännu lika ihärdigt att gå in på min önskan?» frågade baronen, i det han skarpt fixerade Emilia och med detsamma ritade ett stort C. i sanden.

»Min älskade far», utbrast den unga flickan och lade sin hand på fadrens skuldra, »ni har hört mina ursägter, och ni lofvade ju min mor på hennes dödsbädd, att jag sjelf skulle få välja min make, ty ...»

»Men du inser således inte ditt bästa», afbröt baronen med mildare stämma. »Grefve Carlhjelm är en mäktig rik man och hvad åldern beträffar, så äro ju trettiofem år en småsak, så snart det är fråga om en

karl. Betänk endast hvilka fördelar *jag* också har af denna förbindelse. Grefven kommer hit i eftermiddag för att hemta ett afgörande svar, och jag vill att du då svarar honom så, att vår gemensamma sak blir betryggad. Hundratals friare svärma omkring dig, och om inte kriget brutit ut, skulle ännu flere hundra ligga vid dina fötter. Jag är ännu 'den rike baronen', som man kallar mig; det är således inte för att i ekonomiskt afseende få din framtid betryggad som jag önskar detta parti, utan derföre att du skall få ärfva ett namn, som är dig värdigt, så att jag inte behöfver rodna hvar gång jag hör din makes namn uttalas. Var nu förständig, min snälla Emilia», fortfor han och klapade dottrens lockiga hufvud, »det är din egen lycka som jag åsyftar.»

»Min egen lycka», genmälde den unga flickan och såg på fadren med sina stora djupblå ögon. »Tillåt mig först att göra en fråga innan jag besvarar min fars. Hvad menar min far med lycka?»

Denna fråga hade icke baronen väntat sig. Den kom öfver honom, då han var alldeles oförberedd, och i första ögonblicket sänkte han under tystnad hufvudet ned mot bröstet.

Sedan Emilia betraktat honom forskande några ögonblick, liksom väntade hon att snart få höra svaret från fadrens läppar, fortfor hon:

»Med lycka menas inte egandet af jordiska rikedomar. De äro mången gång ett medel till lycka, men inte lyckan sjelf. Så tror ni också, min far, jag är viss derpå. Nåväl, jag är, enligt er egen utsago, rik. Då har jag ju sjelf medel att skapa min lycka.»

»Så-å», inföll baronen, i det ett gäckande smälöje spelade kring hans läppar, »du har lärt dig filosofera också. Undrar så mycket hvem som varit din läromästare!»

Vid dessa ord fixerade baronen Emilia så skarpt, att hon, oaktadt hon försökte att göra våld på sig, för att icke förråda de känslor, som svallade inom henne, rodnade som en ros.

»Kunde just tro det, kunde just tro det», fortfor

baronen halfhögt. »Der ser man följderna af hennes promenader till soldattorpet.»

Men Emilia hade förnummit alla hans ord. Med en stolt åtbörd upplyfte hon det vackra hufvudet, såg på fadren med allvarliga blickar och sade, i det hon lutade sig intill honom:

»Min far, tror ni att mina besök hos gamle Rask, en gubbe, som erfarit mera än någon af oss, haft något menligt inflytande på mig? Nej, alldeles inte! Ni kan inte tro hur förståndigt han talar! Han vet mycket, den ärevördige gamle och jag...»

»Och du har inte allenast lyssnat till hans snack», afbröt fadren häftigt.

»Hvad menar ni, min far!» utbrast Emilia, i det hon förgäfves sökte dölja den rödnad, som hon ånyo kände bränna på sina kinder. Med sin medfödda skarpsinhet märkte hon genast anspelningen.

»Åh, det är inte värdt att du söker bemantla ditt felsteg», inföll baronen med sträng röst, »jag har nog sett, att den der soldatpojken leker dig i hågen. Stor och präktig är han till sitt yttre, det medgifver jag alltför gerna, men... men...»

»Fortsätt min far», hviskade Emilia med ansträngning, »hvad har ni emot Johan?»

»Johan», upprepade baronen med en föraktlig krökning på öfverläppen. »Har det redan kommit derhän, att du kallar honom med detta förtroliga tilltal. Då har väl också han gått så långt i sin djerfhet, att han...»

»Säger Emilia till mig», afbröt den unga flickan raskt och betraktade fadren med allvarsamma blickar. »Er förmodan är riktig, min far, så långt har det gått.»

»Förbannelse öfver den pojkslyngeln!» röt baronen och steg upp, samt gick med häftiga steg fram och tillbaka, allt under det han slog omkring sig med den fina käppen, så att sanden yrde omkring honom. »Det säger jag dig, Emilia», fortfor han, sedan de första utbrotten af vrede hunnit lägga sig, och ställde sig framför dottren, som ännu bibehöll sin plats på bänken, »det säger jag dig, att om jag flere gånger får se honom i ditt sällskap, så...»

»Så», upprepade Emilia med eftertryck.

»Så piskar jag honom gul och blå, vid min adelsmannaära.»

En märkbar blekhet spred sig öfver Emilias fina kinder vid denna hotelse af fadren och hon svarade i det hon, till tecken af ödmjukhet böjde det vackra hufvudet:

»Det ska' ni inte göra min far, ty ni älskar ju mig?»

»Hvad har min kärlek till dig med den saken att göra!» sade baronen och gick ett par steg tillbaka. »Är du förryckt, flicka! Du skulle väl aldrig...»

Fortsättningen fastnade den högättade baronen i halsen, men Emilia gaf honom icke tid att fortsätta längre, ty utan den ringaste tvekan och utan den minsta darrning på rösten svarade hon:

»Er aning är besannad, min far. Jag är...»

»Tyst!» skrek baronen till, så att Emilia i förskräckelsen hoppade högt från bänken. »Jag vill inte höra mera. Förbannelse, förbannelse!» gnisslade han och slog med den fina käppen så våldsamt mot stammen af det vackra trädet, under hvilket gräsbänken stod, att endast kryckan stannade kvar i handen. »Det behöfdes endast detta för att nära nog göra mig galen. Flicka, flicka!» ropade han med ursinnighet, i det han våldsamt grep Emilia i armen, »hur kan du understå dig att älska en sådan lymmel, som...»

»I den saken trodde jag inte, att man behöfde fråga någon om lof», inföll Emilia, då fadren tystnade. »Jag har alltid trott, att hvarje menniska har sjelfbestämmningsrätt öfver sitt eget görande och låtande, och dessutom har jag handlat så som mitt hjerta föreskrifvit.»

»Rasande flicka», mumlade baronen och försökte att tygla sin häftiga vrede, »jag ska' väl göra så, att du kommer på andra tankar, och det så snart som möjligt.» Högt tillade han: »Ditt öde ska' snart afgöras, Emilia, och jag hoppas att du som en förständig flicka lyder mina råd. Hvilken sorglig framtid skulle inte annars bli din lott, ty jag...»

»Hvad skulle ni göra, min far?» afbröt den unga

flickan och störtade upp från gräsbänken. »Ni kan inte vara hård och grym mot mig!»

Baronen vände sig bort för några minuter. Den tydliga smärta, som aftecknade sig i Emilias alla drag, lät honom ana att han gått alltför långt i sin ifver.

»Hvad skulle ni göra, o, säg det, älskade far?» utbrast hon för andra gången och sträckte båda armarne mot baronen. »Ack, om min farbror lefvat», fortfor hon med låg stämma och höll snyftande båda händerne framför ansigtet, »han skulle hjälpt mig; han kunde ej vara grym.»

»Min bror, min stackars bror», mumlade baronen för sig sjelf, ty han hade hört Emilias ord, »du måste dö utan att erhålla några underrättelser om din son. Ej heller har det lyckats mig att få någon spänning på honom. Ingen af oss såg min brorson, och det enda, som kan upptäcka honom, är den stjernformiga lefverfläcken på venstra bröstet. Hade jag honom nu hos mig, skulle jag gerna slå grefve Carlhjelm ur hågen och jag tror nog, att Emilia skulle kunna tycka om sin kusin, ty om han liknar sin far, är det i sanning en ståtlig pojke.»

»Men, så svara då på min fråga», utbrast Emilia lika ångestfull som tillförne. »Svara, min far.»

Baronen strök ett par sekunder med handen öfver pannan, liksom ville han reda några otydliga tankar derinom, och svarade derefter, i det hans drag antogo den fordna strängheten:

»Jag vill inte veta af några dumma griller med afseende på soldatpojken, som jag tycker nu borde vara ute i striden, heldre än att sitta hemma och falla gubben till last. Finland behöfver hvarenda arm till sitt försvar, och...»

»Men, ni vet väl att Johan så gerna vill ut i kriget, men att vördnaden för den gamle kvarhåller honom vid stugan», afbröt Emilia med ett sorgset uttryck i rösten.

»Vördnaden», repeterade baronen för sig sjelf. »Åh prat; jag anar nog hvad det är, som håller honom hemma, men jag ska' göra slag i saken, jag,

och det redan i qväll. Gunstig herrn får inte vara här på orten en enda dag längre, det svär jag heligt.»

Med dessa ord ville baronen aflägsna sig för att sätta sin hotelse i verkställighet, men Emilia som visserligen icke hört hans ord, men ändock af uttrycket i hans ansigte såg, att något afgörande var på färde, ställde sig beslutsamt framför honom.

»Hvad nu, hvad nu! Får jag inte gå!» utropade baronen med förvåning.

»Hvart ämnar ni er?» frågade Emilia och sträckte båda händerne mot fadren. »Ämnar ni er till soldattorpet?»

»Får jag inte gå hvart jag behagar utan att rådfråga dig derom?» utbrast baronen ironiskt.

»Far, far, ni har ondt i sinnet mot Johan», snyftade Emilia och sjönk ned på gräsbänken. »Det der är inte beskedligt af er!»

»Ja, gråt du», mumlade baronen för sig sjelf. »Mig lyster att se hvem som ska' vinna bataljen, antingen grefve Carlhjelm, eller . . . eller . . . Johan Rask.»

Vid uttalandet af det sista ordet spelade ett kallt hånleende kring baronens hårdt sammanbitna läppar. Han aflägsnade sig med skyndsamma steg och några minuter sednare galopperade han bort på vägen, som ledde till soldattorpet.

III.

Baronen hade knappt försvunnit ur trädgården då en lång smärt yngling, iklädd finska bondens långa rock, vigt hoppade öfver den låga stenmur, som skiljde parken från skogen. Med ljudlösa steg gick han fram på de sandade, af lummiga träd öfverskuggade gångarne och kom, utan att blifva upptäckt, fram till gräsbänken, på hvilken Emilia nedsjunkit. Den unge finnen tycktes vara vid pass tjugu år. Hans ansigte, kanske för ädelt formadt för att vara en bondes, var ungdomligt och de friska blommorna på kinderne, lika

mycket som den klara strålen i de djupblå, stora ögonen, vittnade om helsa och lefnadslust. Jemte den ungdom, som sålunda tydligt stod att läsa i hans vackra, manliga ansigte, förrådde äfven hans gestalt en ovanlig kroppstyrka, och man såg genast på hans solbrända, vackra händer, att han icke var någon bortklemad pojke, som föredrog vekligheten vid spiseln framför det stärkande arbetet på åkern och i skogen.

Omkring den lilla, man skulle med allt skäl kunna säga aristokratiskt bildade munnen, såvida ett sådant uttryckssätt tillåtes oss i vår icke aristokratiska tid, låg ett vemod, sådant som vanligen plägar intressera qvinnan, och af detta vemod syntes, vid det tillfälle, då han stannade framför gräsbänken och varseblef den snyftande Emilia, ett återsken i hans vackra ögon.

»Stackars flicka», mumlade han och for med handen öfver pannan, »baronen har varit framme igen med sina förebräelser, och jag anar att det är för min skull. O, hvarföre fick jag ej rikedom och ett adelsnamn», fortfor han och tog ett steg framåt, »då skulle vägen till hennes stolte far stått mig öppen. Nu måste jag smyga omkring som en tjuf för att få se henne några ögonblick. Far framkastade för ett par dagar sedan ett yttrande, som gifvit mig mycket att tänka på. Han sade nemligen, att jag snart nog skulle komma i mitt tillbörliga stånd igen. Är jag då inte en soldatpojke», fortfor han, och rätade upp sin höga gestalt. »Jo, jag är son till en tapper krigare och deröfver är jag stoltare, än om jag bure ett aldrig så vackert namn. Men sådant förstår inte baronen sig på. Han vill ha en måg, som eger rikedomar och ett ståtligt namn, och ingendera delen har jag. Men, jag kan göra mig ett namn», fortfor han, i det hans ögon blixtrade af mod och lefnadslust, »och jag ska' göra det, så att baronen inte behöfver se mig öfver axeln, när jag kommer för att anhålla om hans dotters hand. Han tycktes inte vara särdeles god af sig i dag», fortfor ynglingen och kastade sina blickar åt det håll baronen försvunnit, »och Emilia gråter. Jag måste försöka att på något sätt låta henne märka

att jag finnes här. Men, om jag inte är ensam, om någon spionerar på mig! Nej, nej!» utbrast han och böjde varsamt undan grenarne, så att han i nästa minut kom fram till gräsbänken, »hvem skulle väl gömma sig här nu?»

Vid det sakta buller, som Johan uppväckte när han banade sig väg fram till Emilia, for den unga flickan förskräckt upp och var nära att uppgifva ett anskri vid åsynen af en främling, ty i första ögonblicket igenkände hon icke den, för hvilkens skull hon utsatt sig för fadrens vrede.

»Det är jag, Emilia», hviskade Johan och fattade den unga flickans händer, »jag kommer nu hit för att säga dig farväl.»

»Säga mig farväl», upprepade Emilia och studsade förskräckt tillbaka lika mycket vid ynglingens ord, som vid åsynen af det allvar, som stod att läsa i hans vackra ansigte. »Farväl», upprepade hon ännu en gång och såg på Johan med sorgsna blickar, »hvertän skall du då resa?»

»Ut i kriget», svarade Johan icke utan ansträngning, ty han såg tydligt, att hans ord smärtade Emilia.

»Du vill då lemna oss?»

»Ja, jag måste.»

»Måste du? Hvem tvingar dig dertill?»

I stället för svar lade ynglingen handen på hjertat.

»Tala, Johan, tala», hviskade den unga flickan och lade sin ena hand på Johans skuldra, »har något uppträde förefallit emellan dig och din far?»

»Just inte det», svarade ynglingen efter en stunds betänkande, »jag har sjelf kommit på den tanken att ge mig ut i kriget.»

»Och hvad är anledningen dertill?» frågade Emilia.

»Denna fråga hade jag inte väntat af dig. Du anar nog orsaken till detta mitt beslut, som är oryggligt. Du vet att jag inte eger ett namn, som klingar vackert i din fars öron och så länge jag åtminstone inte eger detta eller andra förmåner, som kunna uppväga namnet, skall jag aldrig kunna vinna dig. Jag vill skaffa mig ett namn. Jag är ung och stark och

tror nog att jag skall bli antagen bland mine landsmän. Så är mitt beslut, och det är för att säga dig farväl, som jag smugit mig hit.»

Emilia svarade ingenting på en lång stund. Det syntes att hon kämpade en hård kamp med sig sjelf. Slutligen hviskade hon, i det hon upplyftade det täcka hufvudet och lutade det mot ynglingens bröst:

»Gå ut i striden, min Johan. Jag inser nu, att det är det enda medel att vinna mig af min far, som oböjligt håller sig fast vid sina gamla fördomar. Jag skall under tiden bedja många böner för dig och din lycka.»

Utan att svara böjde Johan sig ned och sökte Emilias läppar. De mötte honom på halfva vägen.

Båda kände afskedets smärta för djupt. De talade ingenting utom med blickar. Slutligen hviskade den unge mannen, i det han häftigt tryckte Emilia till sitt bröst och öfverhöljde hennes af tårar våta ansigte med kyssar:

»Jag kommer tillbaka dig värdig, och då skall inte din far kunna vägra mig din hand. Till dess farväl, Emilia!»

Sakta lösgjorde han Emilias armar och ville gå, men erhöll i samma ögonblick bakifrån ett så häftigt slag i hufvudet, att han i första ögonblicket vacklade.

»Gud, grefven!» utropade Emilia och nedföll på gräsbänken. »Hur skall detta sluta?»

Johan sansade sig genast och vände sig om.

Framför honom stod en undersättsig man i hotande ställning. Hans mörka ögon flammade och hela hans kropp darrade af vrede.

»Bondlurk!» ropade han och gick ynglingen på lifvet, i det han för andra gången lyfte käppen för att slå till. »Vet du hvad du har gjort!»

Ynglingen betraktade ömsom sin fiende, ömsom Emilia med frågande blickar.

»Hvad är det der för en?» frågade han slutligen, vänd till den unga flickan, som darrade af förskräckelse. »Det måste vara en sämre karl efter han så lömskt anfallit mig.»

Grefve Carlhjem, Emilias friare, ty det var han, röt till med hela styrkan af sin röst:

»Vågar du öka din förbrytelse med att på detta sätt håna mig? Akta dig!»

»Men, hvem är han då? Svara, Emilia», fortfor Johan med fullkomligt lugn och gick fram till den unga flickan.

»Grefve Carlhjelm», svarade Emilia sakta.

»Och snart hennes man», ifyllde grefven i det han visade på Emilia.

Dessa ord: och snart hennes man, susade för Johans öron som en orkan.

»Är det sannt hvad denne man säger?» utbrast han och tog ett steg tillbaka. »Svara mig, Emilia!»

»Min far vill så ha det», svarade den unga flickan, i det hon reste sig upp och strök lockarne ur ansigtet, »men . . .»

»Men», eftersade grefven och Johan på samma gång.

»Men jag vill det inte för allt i verlden!» ropade Emilia och störtade till ynglingens bröst. »Du vet att jag älskar ingen annan än dig och skall aldrig tillhöra någon annan.»

Grefven skummade af raseri. Han förmådde knappt frambringa ett enda redigt ord.

»Min fröken», sade han efter en stund, då han hunnit någorlunda sansa sig, »det är opassande af er att drifva ett så groft skämt med den, som er far utsett till er make, men . . .»

»Men som alls inte faller mig i smaken», ifyllde Emilia näpet. »Ni har en gång hört mitt svar, herr grefve», fortfor hon och reste hufvudet med en stolt åtbörd. »Vill ni, att jag ännu en gång skall upprepa det, så mer än gerna. Ni vet att jag yppade för er min kärlek till en fattig yngling. Nåväl, han står här.»

»I sanning, min fröken, er smak gör er den största möjliga heder», svarade grefven och mätte Johan från topp till tå med föraktliga blickar.

Detta var mer än ynglingen kunde uthärda.

»Hvarje menniska är aktningsvärd när han arbetar flitigt i sitt kall», sade han och trädde närmare grefven, som ofrivilligt tog ett steg tillbaka när han märkte Johans hotande miner och såg hans grofva

knutna händer. »Ni har slagit mig, det bryr jag mig inte om, men om ni vidare skymfar mitt stånd, som är lika ärligt som ert, och mången gång ärligare, då slår jag igen, och ni vet ännu inte hur det kännes att få ett slag af den hand, som är van att bryta träden i skogarne och föra yxan på sveden.»

»Beyars, hvad ni i en hast blifvit vältalig», mumlade grefven med sitt förra gäckande smålöje. »Hvar har ni lärt er så granna ord? Jag trodde inte att så vackra tankar kunde bo inom bondpelsen.»

Med dessa ord lyfte grefven käppen för tredje gången och fortfor:

»Jag skall låta bortjaga er som en hund härifrån, om ni inte godvilligt packar er bort. Hör ni! Marsch!»

Käppen hven genom luften, men Johans böjda arm uppfångade slaget, som annars skulle träffat ansigtet. Innan grefven hann utdela nästa slag, såsom hans mening var, sprang Johan vigt på honom, fattade honom om medjan och kastade honom handlöst in i en krusbärsbuske icke långt derifrån.

»Johan, Johan!» klagade Emilia och dolde ansigtet i händerne, »hur långt skall detta gå?»

»Allt kan jag tåla utom när man söker nedsvärta min heder», svarade ynglingen och tog Emilias hufvud mellan sina händer. »Den oförskämde borde med rätta ha en skarpare tillrättavisning, men det får vara nog för denna gång. Retar han mig en gång till, må han akta sig sjelf.»

»Men om han gjort sig illa, när han föll», invände Emilia med en blick på krusbärsbusken, der den ädle grefven under de förfärligaste svordomar sprattlade och arbetade för att komma upp.

»Åh, var lugn för det. Han har inte gjort sig mera illa än om han fallit i en säng. Men nu måste jag skynda härifrån. För att bespara dig flere obehagligheter vill jag aflägsna mig och det af fri vilja», tillade han så högt att den svärjande grefven i krusbärsbusken skulle höra det. »Dock vill jag ännu en gång från dina läppar höra att du älskar mig och att du blir mig trogen!»

»Jag älskar blott dig, och blir dig alltid trogen»,

hviskade Emilia och slingrade sina fylliga armar kring ynglingens hals. »Res med Gudi, min Johan, mina böner skola följa dig.»

»Så farväl då, Emilia!» sade Johan och tryckte den unga flickan häftigt till sitt bröst. »Farväl, älskade!»

Ännu en kyss, en glödande kyss, brann på Emilias läppar, Derefter sjönk hon vanmäktig ned på gräs-bänken, då hon icke vidare kände sig omfattas af den älskades armar.

Johan hade icke hunnit uttaga många steg förrän han tvärstannade och med ängsliga blickar såg sig omkring åt alla sidor. Bredvid sig hörde han grefvens högljudda förbannelser, då denne arbetade af alla krafter för att lösgöra sig ifrån grenarne, hvilka insnärjde honom; bakom sig förnam han Emilias qväfda snyftningar och framför sig ett prasel, som lät hemskt och olycksbringande i hans öron.

Han fick likväl icke lång besinningstid, ty just i samma ögonblick som grefven lik en retad tiger störtade fram till Johan, sprang en liten skara kosacker, med viga hopp, öfver den låga inhägnaden. Grefvens tillernade anfall uppsköts naturligtvis, men i stället utöste han öfver ynglingen de gröfsta förolämpningar, på samma gång som han försigtigt drog sig undan.

»Spar edra utlåtelse till en annan gång, herr grefve», utbrast Johan och sprang fram till Emilia, som darrande rest sig upp vid åsynen af de roflystne skarorne. »I fall det finnes den minsta gnista mod i ert bröst, så hjälper ni mig att försvara baronens dotter, i annat fall är ni en feg stackare, som inte är värd annat än förakt.»

Händelserna hade alldeles öfverflyglat grefven. Först det oförmodade och skamliga nederlaget midt för sin tillkommande bruds ögon och nu detta öfverfall af kosackerna. Med oroliga blickar såg han sig omkring, om det icke till äfventyrs skulle finnas någon möjlighet till räddning, men öfverallt såg han endast kosackernes mörka ansigten. Hade han varit beväpnad, så är det troligt, att han, som af naturen icke var så modig af sig, likväl icke en enda minut dragit i betän-

kande att tappert försvara sig, lika mycket af nödtvång, som af fruktan för att bli' utskrattad af sin hatade rival. Han kom dock icke särdeles långt i sina reflexioner, ty innan han visste ordet af, befann han sig på väg till boningshuset och det med all möjlig skyndsamhet.

»Spring, herr grefve», småskrattade Johan och föste den ädle mannen framför sig, »det är i allo bättre att ni säljer ert lif här inne, än med ens faller i kosackernes händer. De ha minsann inte undseende för ert grefliga namn, det försäkrar jag.»

Oaktadt det bekymmersamma i deras belägenhet kunde Emilia likväl icke afhålla sig från att småle när hon såg hvilken slät figur den nyss så modige grefven och friaren gjorde, men i detta hennes leende fans icke den ringaste elakhet. Hon tyckte endast att det var rätt, att den högmodige mannens egenkärlek led något afbräck.

När grefven, som af Johan tvingades att gå i spetsen, Emilia och den kække unge mannen inkommo i den lilla manbyggnaden, funno de godsets tjenare mangrannt församlade der. Men på allas ansigten lästes endast en modig beslutsamhet, att heldre dö, än gifva sig, och detta uppmuntrade icke så litet Emilia, som med sin naturliga älskvärdhet gick till hvar och en och uppmuntrade dem att de icke skulle öfvergifva henne. Äfven grefvens betydligt sjunkna mod repade sig vid åsynen af de starkt byggde, med bössor och hvarjehanda vapen försedde tjänarne, och han hyste ännu det svaga hoppet, att icke behöfva deltaga i striden.

Detta hopp försvann inom kort. Sedan Johan med tjänarnes tillhjälp bommat för stora ingången så säkert som möjligt, vände han sig till grefven och sade, i det han visade på några tjenare, som blifvit afskilde från de andre:

»Ni, herr grefve, måste taga befälet öfver dessa och söka till att försvara dörren, som går ned till trädgården. Jag tror inte att den värsta striden kommer att stå der, ty efter hvad jag tycker mig ha förmärkt, närma kosackerne sig hufvudingången. Jag

skall sjelf möta dem der, och en förrädare är den, som drar sig tillbaka.»

Vid uttalandet af de sista orden, på hvilka han lade synnerlig tonvigt, fixerade Johan skarpt grefve Carlhjelm. En stund uthärdade denne med trotsigt öfvermod ynglingens blickar, men kände sig allt mer och mer besvärad och vände Johan slutligen ryggen, i det en mustig ed sväfvade på hans läppar. I häftigheten ryckte han till sig en lång huggvärja, som hängde på väggen, och befallde de utsedde karlarne att följa sig. Vid bortgåendet bevärdigade han hvarken Johan eller Emilia med en enda blick, mycket mindre något ord. Raseriet kokade inom honom, men han egde ändå så mycken sjelfbeherskning, att han för ögonblicket kunde tygla sina vreda känslor. För sig sjelf mumlade han likväl:

»Jag skall hämnas; jag skall hämnas. Vänta bara till dess baronen kommer hem, då är det jag som är herre på täppan, och skall då visa den der oförskämde bondlurken, att det är hans pligt, att bära aktning för mig och mitt namn, och...»

En kula som slog i dörren kom grefven att afbryta sin monolog och springa tillbaka med förskräckelsen målad i sina drag.

»Åh, det är väl inte ännu så farligt, herre», grinade en af tjänarne, en ung och starkt byggd man, i det han småskrattande såg på sina kamrater, som hade svårt att hålla sig allvarsamma vid grefvens plötsliga förskräckelse, »de der ärterna ska' grefven inte bry sig om, värre blir det väl när fönster och dörrar bli inslagna och vi få värja oss för lansarne. Jag var nog med sist, då moskoviten gjorde ett försök att bryta sig in, men se, det lyckades inte.»

Grefven märkte tydligt det hån, som låg under talarens ord, och han såg alltför väl, att dennes kamrater hyste samma sinnelag.

»Tyst du!» röt han för den skull med dundrande stämma och gick fram till talaren, »det är jag som för befälet här och inte du. Det tillhör dig att tiga, till dess jag ger dig lof att tala!»

Tjänarne mumlade några otydliga meningar mellan

tänderne, men åtlydde genast befallningen och intogo under tystnad sina platser vid dörrarne och fönsterna, som vette åt trädgården.

Utanför var det buller och skrik af fienderne, som på detta oförmodade sätt hejdades i sin afsigt att utplundra baronens egendom. Förgäfves stormade de an mot hufvudingången. Den massiva ekdörren emotstod alla deras ansträngningar och från fönsterna skjöto tjenarne oupphörligt och med en förvånande säkerhet. Den ene kosacken efter den andre föll. Med lansarne bände de på dörrarne för att spränga dem och med sablarna hamrade de ursinnigt på fönstren, såvida de någon gång kunde smyga sig fram så långt. Detta var i sanning icke rådligt, ty finnarne passade allt på tillfälle och knäppte till den fiende, som i sin hetsighet vågade sig för långt fram.

Ju större faran blef, dess lugnare syntes Emilia. Eller var hennes lugn kanske blott en förställning? Johan, som oförtrutet uppmuntrade tjenarne och sjelf mången gång deltog i striden, gjorde sig ofta denna fråga, och han måste på det högsta beundra den unga flickans kallblodighet under det förfärliga larm, som fördes utanför.

»Om jag blott viste hvart min far tagit vägen», klagade hon och gick fram och tillbaka i rummet. »Tänk om han möter några af våra förfärliga fiender! O, de skola göra honom till fånge och derefter handtera honom på sitt vanliga, grymma sätt!»

»Jag tror inte att baronen löper någon synnerlig fara», svarade Johan tryggt, »ty om han upptäckt att gården är belägrad, skall han, såsom en försigtig man, hålla sig på afstånd. Han vet ju att han tryggt kan förlita sig på sine tjenares trohet?»

»Ja.»

»Nå, då är det ingen fara», svarade Johan med tillförsigt och slöt Emilia till sitt bröst. »Dessutom tror jag att min far, som inte kan undgå att höra striden, skall infinna sig. Den gamle brukar aldrig draga sig tillbaka, när det blir fråga om att slåss, ty som du vet, är han en ordentlig kämpe, och orädd af sig.»

»Ack, Johan, du kan inte ana huru mycket jag

håller af din gamle hederlige far. Han är en äkta typ för en ärevördig ålderdom, och jag är inte den enda, som säger detta. Min far tycker också detsamma, fastän . . .»

»Din far», afbröt Johan med verklig förvåning, »det har jag aldrig kunnat märka.»

»Fastän han inte visar det öppet», fortfor Emilia med ett älskligt leende. »Jag har likväl hört honom säga det många gånger, men endast i förtroende till mig. Han vill inte att den gamle skall få veta af det, ty som du vet, har han sina egna tankar om bördens företräde, och han tror, att en adelsman icke bör nedlåta sig till sine underhafvande. Se så, Johan», fortfor den unga fröken, »tag nu inte illa upp mina ord. Jag ogillar, som du vet, min fars tänkesätt, ty jag kan sannerligen inte finna hvarför den ena människan skall ha försteget framför den andra. Äro vi inte alla lika och . . .»

»Se så, se så; nu glömmet du och jag också, att vi ha angelägnare saker att tänka på», afbröt Johan hastigt. »Säg mig, Emilia, vill du inte gå in här», fortfor han och förde den unga flickan in i ett närbeläget rum. »Här är du mera skyddad för kulorna om de skulle slå in här.»

»Nej, nej», svarade Emilia bestämdt, »jag vill inte lemna dig. Hvem vet, kanske min närvaro kan behövas här om en stund.»

»Dröj åtminstone här till dess din närvaro behöfs», bad Johan bevekande.

»Nej, Johan; jag vill vara der du är, och om någon olycka händer dig vill jag . . .»

Emilia fick ej tala till slut, ty med en kyss tillslöt Johan hennes läppar, och ilade derefter ut till de stridande. Sedan han tillsett att allt var i ordning, styrde han sina steg till det rum, der grefve Carlhjelm förde befälet. Ju mera han närmade sig denna skådeplats för den vildaste strid, desto mera hördes bullret och larmet derifrån, och allt mera orolig till sinnes påskyndade han sin gång.

Den syn, som vid hans första inträdande här mötte honom, var i sanning icke egnad, att ingifva

honom stora förhoppningar. Bredvid ena fönstret satt grefven och jemrade sig öfver ett sår, hvilket han erhållit af en spillra från det sönderskjutna fönstret. Här och der, på sofforna och golfvet, lågo dödade eller sårade finnar och i det ena fönstret syntes kosackernes vilda ansigten.

»Hur står det till, herr grefve? frågade Johan och glömde för ögonblicket harmen mot sin motståndare. »Är ni farligt sårad?»

Grefven vände sig bort utan att bevärdiga ynglingen med ett enda ord.

Johan stod just i begrepp att för andra gången upprepa sin fråga, då dofva slag hördes på bakporten, hvilken fienderne ännu icke blifvit varse. Johan lyssnade och befallde en af de osårade tjenarne, att så försigtigt som möjligt se efter hvad det kunde vara för ett buller. Tjenaren var icke borta många minuter, och när han kom tillbaka, efterföljdes han af baronen och gamle Rask, som med ett förnöjdt småleende först stack in hufvudet genom dörren och derefter lät kroppen följa efter, allt under det han mumlade så högt att alla hörde det:

»Förderfvadt roligt det här! Nu ska' väl gubben få sig en ärlig strid på gamla da'r!»

IV.

Då baronen lemnade gården var han svårligen förgrymmad, icke så mycket på Emilia, som fast mera på gamle Rask, hvilken, såsom han uttryckte sig, var egentliga orsaken till att Johan och den unga fröken tyckte om hvarandra. Sådan var hans tro, och han menade att om gubben ifrån första början hade hållit sonen på vederbörligt afstånd, skulle aldrig denna skandal inträffat. Hvad skulle väl den ädle baronen ha sagt, om han varit vittne till grefvens nederlag?

»Jag skall bli totalt utskrattad af alla», mumlade han, under det han sporrade sin häst till det snabba-

ste lopp. »Jag måste söka upp pojken, och antingen han vill, eller ej, skall han aflägsnas från orten. Besynnerligt ändå! Ju mera jag ser på hans ansigte, desto tydligare framstår för mig ett minne från fordom. Ungefär sådan skulle min stackars brorson sett ut om han lefvat nu, men han dog ju straxt efter det han blifvit född. Han såg ljuset under brinnande krig, och ett grymt öde ryckte bort honom innan han fick njuta af sina rikedomar. Hade jag honom nu i lifvet skulle han utfå sitt rättmätiga arf, och Emilia till på köpet, ty grefven är i det stora hela en komplett narr, hur stor värdighet han än tar sig. Den der pojken ögon kan jag inte nog se mig mätt på och det är just dessa, som förblindat Emilia, som annars borde veta att så pass mycket taga sin värdighet i akt, att hon inte gäfvade något företräde åt en sådan der slyngel. Men jag skall väl ta i tu med gubben Rask och om löften icke gagna till någonting, så måste väl hotelser göra det. Det var knäfveln hvad vägen är lång till torpet i dag, jag tror att jag aldrig hinner dit.»

Baronen var så försänkt i sina funderingar, att han icke hörde när de första skotten lossades vid hans gård. Han red oupphörligt framåt och väcktes först till besinning af en djup basröst, som ljud i hans öron:

»Hvarthän, herr baron? Ni spränger ju hästen!»

Det var gubben Rask, som yttrade dessa ord i det han skyndsamt sprang åt sidan för att icke bli öfverriden.

»Ha, är det du gubbe!» skrek baronen, i det han hastigt höll in sin eldige springare. »Det är just dig jag söker.»

»Så-å», inföll Rask och hoppade upp ur diket. »Af hvilken anledning om jag får fråga?»

»I ett angeläget ärende», var baronens korta svar.

»Hm, hm; han tycks inte vara vid godt lynne i qväll», mumlade Rask och strök sig om skägget, »men hur som helst, så krusar jag inte för tio baroner, äfven om alla tio komme till häst i ett sådant fördömdt fläng.»

Vid dessa ord omfattade den gamle ännu fastare den väldiga muskötten.

Nu först tycktes baronen hafva varseblifvit vapnet, och han frågade, i det han med en förvånad min såg på det:

»Hvarthän ämnar du dig, gubbe? Du är ju rustad till strid?»

»Jo jo, men, baron! Jag ämnar mig också till striden.»

»Till striden! Hvar?»

»Hemma hos er.»

»Hos mig! Är du galen?»

»Nej, herr baron!» svarade Rask med fast stämma. »Jag är inte galen. Ännu har vår Herre nådeligen bevarat mitt förstånd. Men med förlof, det är i stället ni, som är galen, då ni rider bort från er gård, der man som bäst håller på att slåss. Jag har goda öron, jag, ty ni ska' veta, att en, som tillförne stått för kulor och krut, kan något så när bestämma hvar striden står, äfven på litet afstånd.»

Inbegripen i sina djupa funderingar dröjde det länge innan baronen kunde begripa hvad mening Rask hade med sina ord. Men då han ändteligen vid ljudet af nya skott fick allt klart för sig, kastade han pilsnabbt om hästen och ämnade spränga ifrån gubben, då denne, som för sig sjelf svurit på, att han skulle vara med i striden, hastigt grep tag i tyglarne med den kraft, att hästen stegrade sig.

»Hvad kommer åt dig, gamle!» röt baronen och kände mot sin vilja en obestämd oro. »Är du kanske i komplott med ryssarne?»

»*Jag i komplott med ryssarne*», brummade den gamle, i det hans väderbitna kinder skiftade färg. »Hade ni sagt dessa ord vid ett annat tillfälle, skulle ni, så sannt jag är en redlig finne, fått stå till ansvar för dem. Nu bryr jag mig inte om dem. Meningen är att få följa med er hem. Det var så länge sedan jag deltog i en batalj, att mitt gamla hjerta ordentligt längtar derefter. Det kan väl hända, att pipan är förrostad, men ser ni, kolfven är ännu felfri och jag vill gratulera den ryss-skalle, som kommer att sitta emellan.»

Baronen fixerade den gamle några ögonblick sta-

digt liksom ville han först öfvertyga sig om, huruvida det var hans allvar eller ej, men när han såg, att så var, sade han:

»Vet du hvar din pojke är?»

Rask uthärdade lugnt baronens skarpa blickar.

»Nej», svarade han. »Johan gick hemifrån redan i dagningen och sedan dess har han inte varit synlig. Men, när vi nu kommit att tala om honom, har jag några ord att säga baronen om den pojken. Det är likväl bäst, att vi gömma det till dess vi lyckligt och väl få affärda fridstörarne.»

»Hvad månede det vara, som han har att säga mig om honom», mumlade baronen för sig sjelf. »Jag skall vara på min vakt. Den gamle är listig och det kunde lätt hända, att han öfverflyglade mig.»

Å sin sida mumlade Rask:

»Ah, om du visste så mycket som jag vet, du skulle då inte rynka så föraktligt på näsan, när du talar om pojken. Men, den timme kommer väl, då jag får visa, att jag handlat klokt, som så länge bevarat hemligheten.» Högt tillade han: »Nå, herr baron, får jag följa med er?»

»Kom då!» svarade baronen häftigt och ville för andra gången begifva sig åstad, men hejdades ånyo af Rask, som skrek:

»Halt, halt! Låt mig sitta upp bakom er. Jag kan nog rida må ni tro, och den der lilla biten måtte väl hästen kunna bära oss båda!»

»Är det din mening, gubbe?» frågade baronen med ett tviflande smälöje.

»Ja, det är det visst», svarade Rask och höll fortfarande stadigt i tyglarne. »Antingen ska' jag följa med er, eller...»

»Eller?» upprepade baronen häftigt.

»Eller också kommer ni inte förr än jag», fortfor gubben. »Nu släpper jag er inte.»

»Nå, sitt upp då!» mumlade baronen, som nogsammt märkte, att den gamle icke var att skämta med i detta ögonblick. »Men, fort skall det gå. Skotten tilltaga derborta och...»

Nå», nu är jag här», afbröt Rask, sedan han väl

kraflat sig upp bakom baronen. »Rid nu allt hvad remdonen hålla och spar inte på sporrarne.»

Baronen lät icke säga sig detta två gånger. Ovissheten om tillståndet der hemma manade honom att påskynda hästens lopp, och snart stannade det i svett badande djuret vid trädgårdsstängslet.

»Men, nu är det just knuten att komma in», hviskade baronen, i det han försigtigt kröp in i trädgården. »Hvartill gagnar oss eljest vår ridt.»

»Jag har företagit rekognosceringar många gånger förut och får väl göra det nu också», inföll Rask, i det han öfverräckte geväret till baronen. »Behåll det så länge, det bara hindrar mig.»

»Men, om du blir öfverfallen?»

»Då ropar jag.»

»Nå begif dig af i Guds namn», uppmuntrade baronen och tryckte för första gången den gamles händer. I denna farans stund, då lif eller död berodde på ett ögonblick, var allt groll förglömdt och baronen såg i den gamle krigaren endast kamraten.

Med hvilka känslor han afvaktade Rasks återkomst, kan hvar och en lätt förstå. Misslyckades gubben i sina operationer, var ju han (baronen) afstängd från de sina, och han var då tvungen att på afstand, och utan att kunna medverka till räddningen, åse den möjliga förödelsen. Stoltheten försvann i detta ögonblick, och nästan omedvetet mumlade han för sig sjelf:

»Nu skulle jag önska, att Johan funnes derinne, han skulle allt vara en god hjälp.»

»Han är der, herr baron», hviskade i detsamma en låg stämman tätt bredvid honom, och när han såg sig tillbaka reste sig gubben Rask upp från marken endast ett par steg ifrån honom.

»Han har hört mina ord», tänkte baronen, i detta ögonblick smått förargad på sig sjelf och på den svaghet, som han i detta obevakade ögonblick lät komma sig till last, såsom han sjelf uppfattade det. Men ögonblicken voro dyra och allt dröjsmål skadligt. Han kufvade för den skull sina känslor och frågade i hviskande ton:

»Har du sett honom?»

»Ja.»

»Hvar?»

»I salen. Fönsterna äro till stor del tillbommade, men i rummet näst intill ha kosackerne lyckats slå in ett fönster, och derigenom såg jag pojken när han sprang förbi.»

»Såg du min dotter?» var baronens nästa fråga, och vid uttalandet af dessa ord var icke hans röst så säker som tillföre.

»Nej, jag såg inte fröken. Men ni kan vara lugn, herr baron. *Johan försvarar henne nog till sista blodsdroppen.*»

Om baronen betraktat den gamle när han med stark tonvigt uttalade dessa ord, skulle han hafva märkt ett besynnerligt, till hälften gäckande, till hälften gladt leende, som spelade på den gamles läppar. Men han såg det icke, så upptagen var han med betraktandet af stridsplatsen framför sig.

Den lätta skymningen hade insvept alla föremål i en dyster grå färg, och detta gjorde att hela taflan fick en så mycket hemskare färg. Det enda, som upplyste taflan, var det rödaktiga skenet från handgevären.

»Nå, kom nu», hviskade Rask och fattade baronen i armen, »bakporten är fri från fiender, men vi måste skynda om det inte ska' bli för sent.»

Baronen svarade ingenting. I detta ögonblick lät han gamle Rask leda sig hvarthän han behagade. Efter en stunds vandring hit och dit stodo de ändteligen vid bakporten och baronen tycktes vakna alldeles som ur en obehaglig dröm i samma ögonblick som Rask lät sin knutna hand nedfalla på den jernbeslagna dörren.

»Du gör för mycket buller», hviskade han och tryckte sig fast intill dörren, »tänk om kosackerne skulle observera oss!»

»Har ingen fara, herr baron», tröstade den gamle och lade örat mot dörren. »Jag hör för resten steg nu. Man har hört oss och...»

»Hvem der!» ljöd i detsamma en klar stämma inifrån.

»Släpp in oss, för Guds skull», hviskade baronen otåligt. »Skynda dig!»

Tjenaren hade på ögonblicket igenkänt sin husbondes röst och några sekunder derefter stodo baronen och gamle Rask, såsom vi förut hafva sett, midt ibland de kämpande.

V.

Genast vid den första blick baronen kastade kring rummet varseblef han grefven, som knappast rörde sig från sin plats.

»Hur är det, bäste grefve», ropade han och ilade fram till den sårade. »Hur står det till?»

»Åh, det här är just inte så farligt», mumlade grefven och slungade vid dessa ord en förkrossande blick på Emilia, som stod just i dörröppningen till salen. »Någonting annat och mycket värre än detta har passerat», hviskade han, då baronen lutade sig ned emot honom.

»Hvad då, hvad då?» frågade baronen häftigt och sneglade på Johan, som var ifrigt sysselsatt med att hålla tjänarne vid godt mod.

»Åh, bara det, att er dotter tyckes föredraga en . . . en . . .»

»Hvad för en», ifyllde baronen, ty han märkte tydligt åt hvilket håll det lutade.

»En ofrälse, en soldatpojke framför mig», pustade grefven med synbar ansträngning i det hans kinder purprades af en harmens fina rodnad.

Baronen höll på att brusa upp, men en hvinande kula, som tog af honom hufvudbonaden och borrhade in sig i dörrposten tätt bredvid Emilias hufvud, afklippte tvärt det tal, han hade på tungan. Han fick nu annat att fundera på och lemnade grefven för en stund.

Förmedelst de kloka anstalter, som Johan vidtagit till husets försvar lika mycket som genom tjänstefolkets ifver att försvara sin husbondes egendom, blefvo kosackerne, hvilkas antal icke var särdeles stort, snart

tvungne att tåga tillbaka. Boningshuset hade visserligen blifvit skadadt på flera ställen af kulorna, men detta bekymrade föga baronen, som mera såg på sin egen, sin dotters och sitt folks räddning, än på några lätt botade skador på boningshuset.

Vi vilja icke uppehålla oss vid detaljerne i striden, men kunna icke undgå att nämna, det gamle Rask slogs med beundransvärdt mod och en kallblodighet, som mången gång aflockade baronen utrop af tillfredsställelse. Grefven hade blifvit förd in i ett annat rum och der förbannade han ödet, som fört honom in i denna strid, der han, såsom han medgaf tyst för sig sjelf, gjorde en ganska slät figur gent emot sin behjertade rival, den unge soldatpojken.

Johan hade icke sparat sig. Han hade stått der kampen var som hetast, och när kosackerne höllo på att klättra in genom fönstret, var det han, som oförväget utsatte sig för deras hugg och skott, men det var också genom denna hans oförvägenhet som fienderne blefvo fördrifne.

Striden var ändad. Kosackerne flydde genom trädgården, som obarmhertigt härjades af de grymma främlingarne. Med smärta såg Emilia sina vackra planteringar, sina älsklingsblommor nedtrampas, men med ännu större smärta lutade hon sig sörjande öfver soldatpojken kropp, som låg utsträckt på en soffa i samma rum, der grefve Carlhjelm befann sig. En af de sista kulorna hade träffat ynglingen i bröstet.

Baronen såg sin vackra dotters smärta och han hade icke hjerta i sig att i detta ögonblick tilltala henne med hårdhet eller aflägsna henne från det blodiga lägret. Betydelsefulla voro de blickar han vexlade med grefven, och i den sistnämndes ögon stod tydligt att läsa ett fruktlöst hopp. Ödet hade ånyo dragit ett streck öfver hans planer, ty han insåg nu alltför tydligt, att Emilia aldrig skulle gå in på hans afsigter. Annat hade det möjligtvis kunnat bli om icke denna katastrof kommit emellan.

»Hvad tror du om hans tillstånd?» frågade baronen, i det han vände sig till gubben Rask, som stod lutad öfver den sårade ynglingen.

»Åh, efter hvad jag kan se, är det inte så farligt», mumlade den gamle, mera för sig sjelf än såsom svar på baronens fråga. »Jag känner något litet till det här, och tycker mig vara säker på, att pojken ska komma sig, om han får vara i stillhet en liten tid.»

Emilia som uppmärksamt lyssnat till den gamles ord, böjde sig dervid djupare ned öfver den sårade, och tryckte en varm kyss på han svettiga panna.

Baronen såg detta och en glödande rodnad öfverfor för ett par sekunder hans ansigte, för att derefter lemna rum för en märkbar blekhet. Äfven grefven märkte detta stumma bevis på Emilias kärlek, men i detta ögonblick bibehöll han ett oförändradt lugn. Det tycktes till och med som om ett fint hånleende krusat hans aristokratiska läppar, då hans blickar föllo på baronens ansigte.

»Herr baron», sade ändteligen gamle Rask, i det han stolt upplyfte sitt ärevördiga hufvud, »det är inte värdt att längre hålla inne med den underrättelse, som jag i åratal längtat att få afbörda mig, och som utan tvifvel skall stämma ert sinne gynnsammare både mot Johan och mot er sköna dotter, som, jag säger det nu, eftersom jag märkt det, länge älskat honom. Låt mig tala till punkt, herr baron», forfor han, då baronen gjorde min af att falla honom i talet, »ty hvad jag nu har att säga, kan inte meddelas med få ord. Till att börja med ska' jag här visa er en sak, som möjligtvis i någon mån ska' kunna gifva er en ledtråd till hvad jag sedan har att förkunna. Stig fram herr baron, och äfven ni min fröken!»

Baronen erfor en besynnerlig känsla vid dessa den gamles ord, och nästan omedvetet lydde han.

Utan att säga ett enda ord drog gamle Rask åt sidan rocken, som betäckte venstra sidan af Johans bröst, och under tystnad pekade han likaledes på bröstet.

»Ah!» hviskade baronen och for med handen öfver pannan. »Hvad ser jag! Födslomärket? Nej, du gäckar oss, gubbe!» forfor han och grep den gamle häftigt i armen. »Han skulle vara min brorson! Han skulle vara...»

»Han är er brorson», afbröt Rask med beslutsam röst, »och om ni vill, ska' jag för er omtala hela historien, ty jag känner till den i grund och botten.»

»Min brorson, min brorson!» mumlade baronen, som ännu icke tycktes hafva fått rätt klart för sig sammanhanget. »Skulle det vara möjligt, att han är det?»

»Ja, nu kan jag allt ta farväl af den der flickan», tänkte grefven och lät hufvudet sjunka ned mot bröstet. »Nu är *hon* åtminstone förlorad för mig, såvida den der brorsonen, som tyckes ha fallit direkte från skyarne, blir återställd.»

Hvad Emilia tänkte, klädde hon icke i ord. Hon kände det så mycket djupare i hjertat. De skrankor, som hittills varit uppresta mellan henne och Johan, hade nu ramlat, och i första ögonblicket af glädjen, såg hon endast lycka och sällhet. Men då hennes blickar föllo på den sårade ynglingen, som icke gaf något tecken till lif, skymdes hennes klara ögon af tårar och med ett qväfdt utrop störtade hon på knä bredvid sjuklägret.

»Fram med din berättelse», hviskade baronen till den gamle, som just nu slutat att förbinda Johan. »Jag brinner af längtan att få höra den så fort som möjligt.»

»Hör då», sade Rask och gjorde ett tecken åt baronen att taga plats. Sjelf satte han sig bredvid Johan. »Min berättelse är ganska kort. Ni vet, att er bror tog sin unga hustru med sig ut i kriget och der föddes dem en son, just den som nu ligger här. Strapatser och vedermödor af allehanda slag lade modren ungefär åtta dagar efter sonens födelse på dödsbädden. Er bror var just borta på ett ströftåg den dagen, då katastrofen inträffade. Han hade envisats att jag skulle stanna hemma för att efterse den sjuka, och till sonens lycka gaf jag ändteligen vika för min husbondes ifriga böner. Det var en natt och den natten glömmar jag aldrig. Himmelen var insvept i de tjockaste moln och ett åskregn, som knappt tillät någon kristen själ att vistas ute, uppblötte marken, så att man endast med den största svårighet förmådde taga sig fram. Er bror anförde då en betydlig styrka björne-

borgare, och denna styrka hade för tillfället slagit läger i brynet af en vidsträckt skog. Jag postade utanför det tält, der baronessan hvilade, och oaktadt aflösningen många gånger kom, stod jag ändå kvar. Hvad jag tänkte för gången har för det mesta fallit mig ur minnet, men så mycket är säkert, att inte var jag vid särdeles godt humör. Det hade inrapporterats till oss, att kosackerne ströfvade omkring i trakten, och detta gaf mig allt åtskilligt att fundera på, inte så mycket för min och mine kamraters skull, som fastmer för baronessan och hennes sons. Flere gånger såg jag till att allt var i sin tillbörliga ordning och för hvarje gång möttes jag af ett sorgligt leende från min matmors läppar. Hela hennes tanke var maken och sonen, och hon yttrade flere gånger till mig, att hon gerna skulle gifva tio lif, om hon egde så många, bara hon fick se sin make ännu en gång. Ack, hon måste ändå gifva den smula lif hon egde kvar», mumlade den gamle och sänkte hufvudet.

»Hon fick aldrig mera återse baronen i detta lifvet. Tiden hade skridit fram till midnatt, aflösning kom, men jag stod envist kvar på min post. Snart började det att småningom dagas, men regnet fortfor alltjemt. Öfverallt i lägret var stilla, vi väntade intet af vigt. Men knappt hade klockan slagit ett, då jag, som den tiden hade en skarp blick, varseblef dunkla gestalter, som smögo sig ut ur skogen. Några minuter betraktade jag dem uppmärksamt, och kom ändteligen till den slutsatsen, att der var fiender. Genast ropade jag an dem, men då ingen svarade på mitt anrop, sköt jag. Ett jemmerskri inifrån tältet sade mig att baronessan blifvit uppskrämd, och jag var nära att störta in och urskulda mig, då ett annat rop från skogen afhöll mig derifrån. Med ett ord: vi hade blifvit öfverrumplade och detta så grundligt, att knappt halfva styrkan var i ordning, när kosackerne med sitt vanliga ohyggliga stridstjut kommo in på oss. Vi försvarade oss käckt och det skulle ändå till slut ha lyckats oss att drifva bort de objudne gästerne, såvida de inte just i detta ögonblick erhållit hjälp af en styrka fotfolk, som nästan helt och hållet omringade oss.

I detta ögonblick tänkte jag endast på, att rädda baronessan, anmodade några kamrater att följa mig dit, och begaf mig på väg. Men, hvem kan beskrifva min förfäran, när jag såg, att fienderne svärmade omkring tältet! Som en galning rusade jag dit. Jag och mine kamrater kastade undan ryssarne i en handvändning, och med bultande hjerta trädde jag in genom den öppnade dörren. Men låt mig tiga med resten», fortfor den gamle och dolde ansigtet i händerne, »ty, den syn, som nu mötte mina blickar, kan omöjligt beskrivas. Nog af, baronessan var död och vi trodde i förstone att sonen också var det, men till vår stora glädje funno vi honom vid lif. Det blir ändå en tröst, att kunna lemna honom åt den sörjande fadern, tänkte jag, men det grymma ödet gäckade äfven då mina förhoppningar. I dagningen återkom rekognoscerings-trupperne, men utan anförare. De hade varit i strid och redan vid kampens början hade en kula utsläckt baronens lif. Då gick jag en dyr ed på, att aldrig lemna hans son ifrån mig förrän jag visste att han var i goda händer. Nu är han det», utbrast den gamle och reste sig upp, »ty som nu fröken tager hand om honom, så kan jag tryggt lemna honom. Jag vill nu återvända till mitt lilla torp, som kronan gifvit mig till döddagar, och der vill jag lefva i frid och ro den återstående delen af mitt lif, ty som en ärlig menniska har jag hållit mitt ord.»

Vid dessa ord reste sig den gamle och ville gå, men i detsamma fattade baronen hans hand, kramade den och sade, i det han förde Rask fram till sjuklägret:

»Sådan bergfast trohet får man söka efter. Gamle man, du skall lemna ditt låga torp och bo hos mig och du skall bli ett vittne till Johans och Emilias lycka.»

»Stanna, stanna», ropade också Emilia och slingrade sina armar kring den gamles hals. »Då ingen hörde det, har jag kallat dig fader. Nu får jag göra det öppet, ty du har lagt grundstenen till min lycka.»

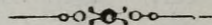
Emilia hade knappt hunnit uttala dessa ord, då Johan slog upp ögonen. Ingen feber syntes i dem, sömnen hade verkat välgörande på honom.

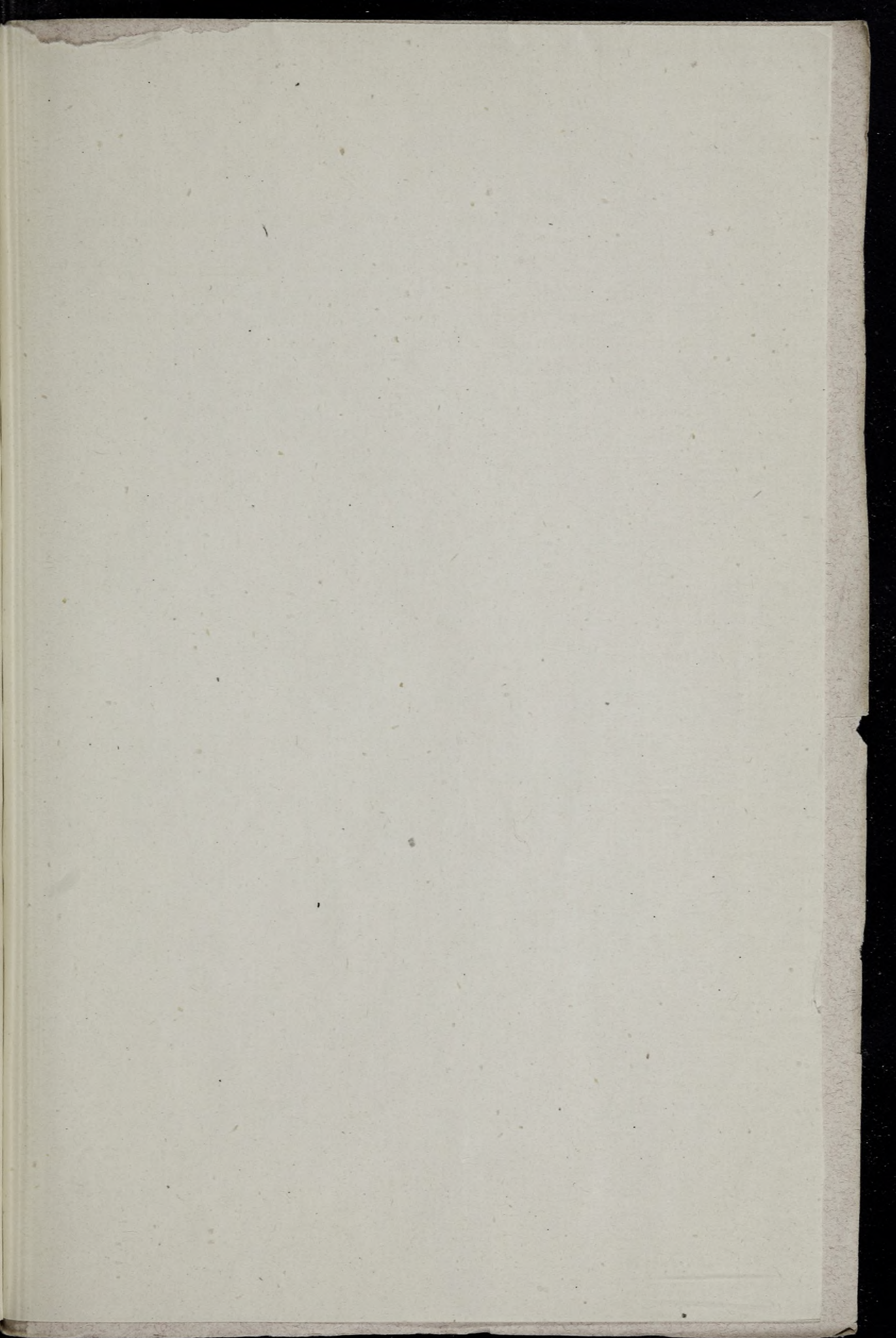
»Jag får då ega henne», hviskade ynglingen sakta, då den gamle slutat berättelsen om hans räddning. »Jag behöfver således aldrig mera skiljas ifrån henne?»

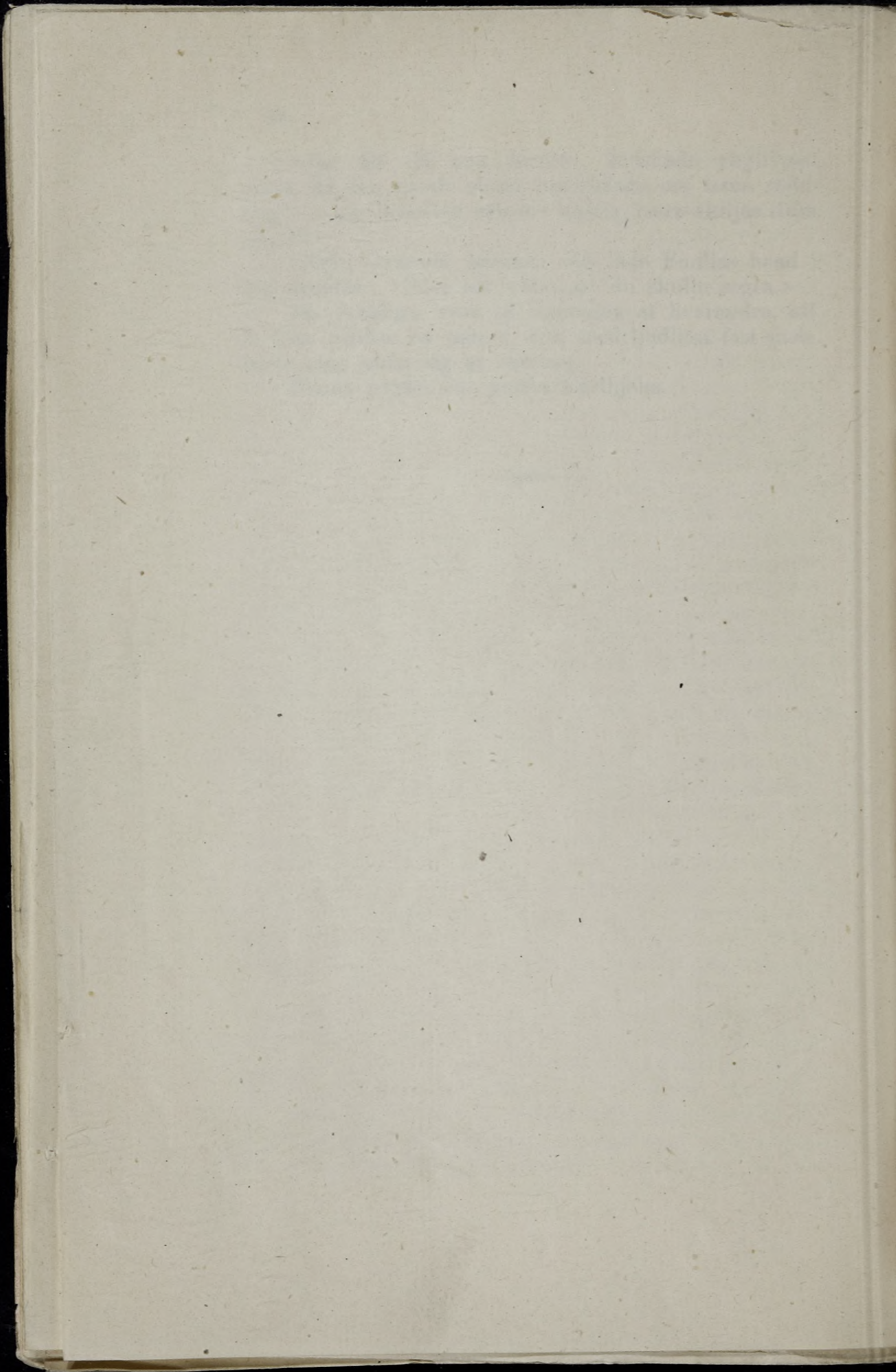
»Nej», svarade baronen och lade Emilias hand i den sårades. »Ödet har velat att du skulle segra.»

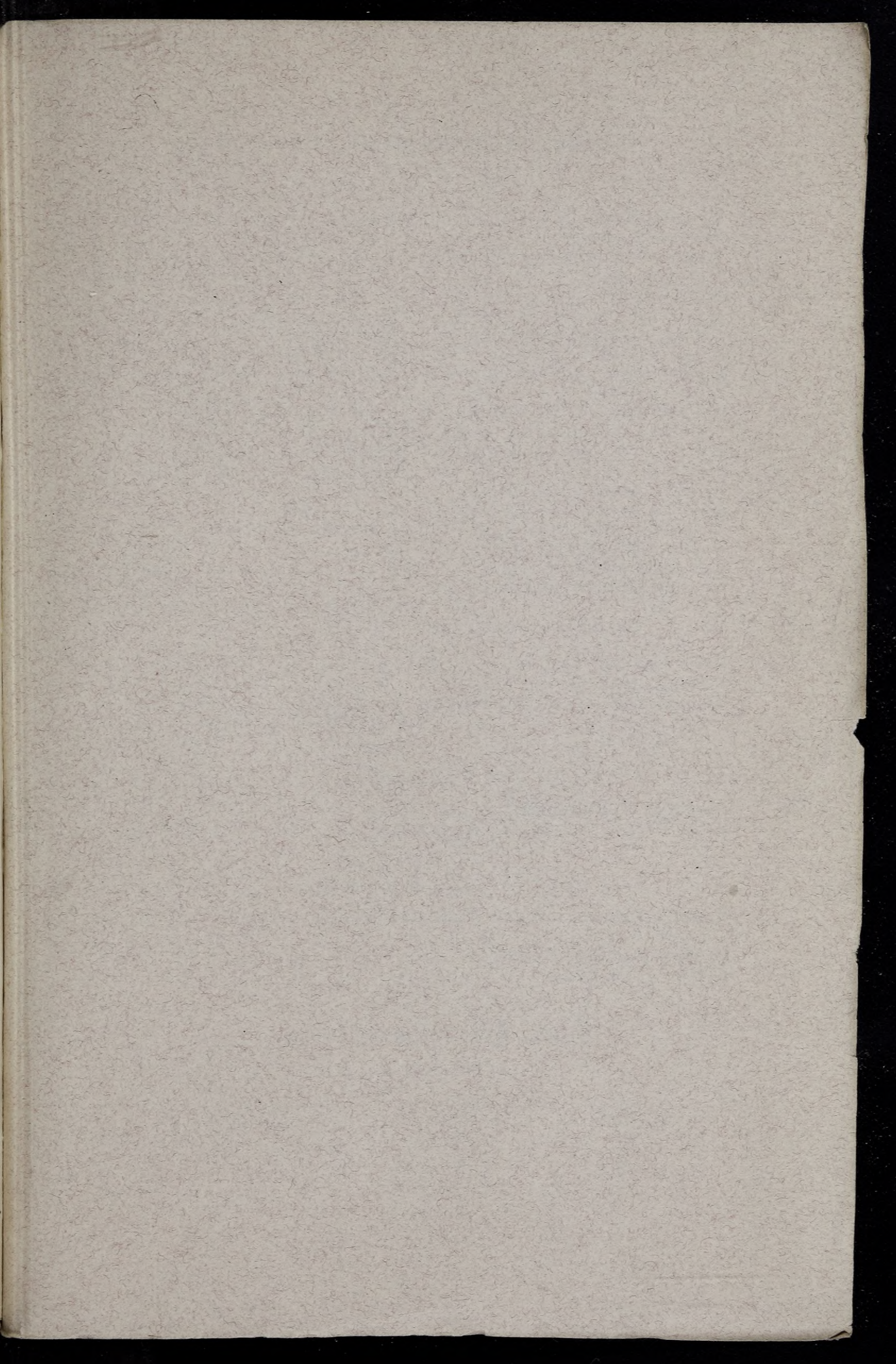
De lyckliga voro så upptagna af hvarandra, att de icke märkte en person, som med ljudlösa, fast vacklande steg smög sig ur rummet.

Denne person var grefve Carlhjelm.

Historiskt-Romantiska Berättelser

af **J. O. Åberg.**

Erik Ollikainen , pris 1 krona.	Kapten Severin , pris 1,25.
Spofvens pistol , pris 50 öre.	I Hålvägen , pris 75 öre.
Sammanvärjningen i Krakau ,
pris 50 öre.	Nattvardsgästerna , pris 75 öre.
Karl XII:s värja , andra upplagan,
pris 80 öre.	Gustaf II Adolfs sista Julafton
m. fl., pris 1 krona.
Ett qvinnodåd , andra upplagan,
pris 60 öre.	Tyrannens lön , pris 50 öre.
Lots-Jakob , andra upplagan,
pris 1 krona.	Gösta Kroknäsa , pris 75 öre.
Skräddarne i Greiffenhagen ,
andra upplagan, pris 35 öre.	Rebellens Dotter , pris 75 öre.
Karl XII som fångvaktare ,
pris 50 öre.	Soldattorpet vid Rajalaks , pris
75 öre.
Lasse i gatan , pris 60 öre.	På Köpingshus , pris 60 öre.
Banéer i säcken , pris 1 krona.	Rifjernet , pris 35 öre.
Måns Lurifax , pris 75 öre.	Storm, Strid och Frid , pris 60 öre.
Snapphanarne , pris 2 kronor.	Hjeltarne från Savolaks , pris
2,25.
Den siste karolinen , pris 60 öre.	Stensö-Lasse , pris 60 öre.
Mjölnarflickan vid Lützen , pris
50 öre.	Fiskarflickan , pris 60 öre.
Under Snapphane-eken , pris
1 krona.	Daniel Juth , pris 40 öre.
Öfverlöparen , pris 50 öre.	Eleonora Lubomirski , pris 2,25.
Länsmannen , pris 60 öre.	Räfskinnet , pris 75 öre.
Svenskarne på Hammershuus ,
pris 1,75.	Carl XII:s Skyddsling , pris
40 öre.
	Björneborgaren , pris 50 öre.
	Furstinnans Smycke , andra
upplagan, pris 30 öre.
	En Konungasons öde , pris 40 öre.
	Carl XV:s Skyddsling , pris 60 öre.

Af **Sylvia.**

- Magdalena Rudenschöld**, pris häftad 4,50, inb. 5,50.
Axel Fersen och Marie Antoinette, pris häftad 2,50, inb. 3,50.

Af **Lodbrok.**

- Fänrik Flinks minnen från trettioåriga kriget**, häftad 3,75,
inb. 5 kr.
Fröken Bärfelts Hemlighet, pris häftad 6 kr., inb. 8 kr.
Birger Jarls Söner, pris häftad 6,75, inb. 9 kr.

De Historiska Romaner.

Af **Lodbrok.**

- Nybygget vid Vargkullen**, pris häftad 4,50, inb. 5,50.
Millionärens dotterson, pris häftad 3 kr., inb. 4 kr.